

Лілія ЗУБКО

аспірантка ЛНАМ

ГРАФІЧНА СПАДЩИНА СЕРГІЯ БАБКОВА: ПОШУК ФІЛОСОФСЬКОЇ ФОРМИ ОБРАЗУ

Анотація. У статті проаналізовано творчість львівського художника і педагога С. Бабкова в контексті львівської школи образотворчого мистецтва кінця ХХ ст., розглядається система його художнього мислення. Аналіз графічних творів автора виявив, що в його роботах домінує філософський підтекст, який диктує композиційні вирішення, технічні авторські прийоми.

Ключові слова: графічні твори, художнє мислення, філософський підтекст.

Сергій Бабков (1948-2004 рр.) — багатогранна та неординарна творча особистість, працював у галузі живопису, графіки, гобелена, кераміки, монументальної мозаїки. Його роботи відзначаються міцною композиційною побудовою, вишуканим колоритом, чудовим чуттям масштабу, технікою виконання, стилем, яскравою індивідуальністю образів.

Питанню вивчення та аналізу творчості С. Бабкова досі не було присвячено спеціальної праці, хоча в окремих статтях сучасних львівських дослідників мистецтва розглядалися певні аспекти творчості митця [1-3]. Проте це лише короткий огляд його творчого мислення, що не дозволяє зрозуміти необхідність ґрунтовного вивчення графічних творів художника в контексті мистецьких тенденцій у львівській графіці кінця ХХ ст.

Метою статті є аналіз художнього методу графічних творів С. Бабкова, оскільки художник активно звернувся до графіки в кінці 90-х рр. ХХ ст.

Творчість художника характеризується самобутністю та своєрідністю. Навчався С. Бабков у Львівському державному інституті прикладного та декоративного мистецтва у відомих вчителів — Р. Сельський, К. Звіринський, Л. Пушкаш, Н. Паук, І. Боднар, Л. Медвідь, В. Манастирський, Є. Фащенко, І. Гуторов.

На становлення митця, формування його професійних здібностей мали вплив авангардистські стильові течії початку ХХ ст., зокрема, кубізм, футуризм, супрематизм та інші. Художник також захоплювався народним мистецтвом, мистецтвом первісних культур, творчістю примітивістів. Великий вплив на становлення професійної майстерності художника справили монументалісти Хосе Клементе Ороско, Альфаро Сікейрос, Дієго Ривера, а також відомий український художник-монументаліст Іван Литовченко. Художник невтомно заглиблювався в національні джерела, аж до правитоків, надихаючись дохристиянським мистецтвом скіфів, іконописом. Неабиякий вплив на нього справили класичні роботи майстрів західноєвропейського малярства.

У працях художника багато глибоких символічних протиставлень, асоціативних планів. “Енергетичні” властивості графічних композицій С. Бабков підсилює власними культурософськими роздумами. Численні малюнки та ескізи раннього періоду зачаровують професіоналізмом і суворою красою. У них, як і у творах наступних років, немає легкого, поверхневого, декоративного. Замальовки Львова, Житомира, Глинян, портові картини Херсона — це повні особливої поетики, світовідчуття художника, абсолютно індивідуальні втілення природи.

Наприкінці 1990-х С. Бабков почав особливо активно займатися графікою. Отримавши запрошення малювати портрети відомих людей для виставки, після довгих роздумів вирішує, що найцікавішими для втілення художніх задумів для нього є люди рідні. Так виникає графічна серія “Сімейні портрети”. Моделлю найчастіше була дружина художника, яку зображав з особливою ніжністю — серед них монументальний “Портрет дружини” (2001). У нових задумах художника змінився баланс камерності у світосприйнятті. Це вплинуло на естетичний бік графічних аркушів митця. Для окремих ідей художник залучив авторську техніку, за допомогою якої вирішив низку завдань щодо композиційної побудови твору: “Бернардинський монастир” (1999), “Ангел з чорними крилами” (2000), “Львівський пейзаж” (2003). У цих роботах художник зіставляє символи, асоціативні плани, підсилює енергетичні

властивості композицій власними роздумами [1, 18]. Підняті вгору лики архаїчних старців, що сидять навколо давніх ідолів, волають до неба. Деревя, срібні, вохристо-теракотові, випромінюють натхненність живих істот. Троїсті музики весело корчми грають на інструментах, що нагадують жіночі торси. Ніжна аристократична лілія поєднується в натюрморті з прозаїчною сушеною рибою — усе, як у житті. У графічних композиціях часто втілений мотив яблука набуває матеріальності та сили каміння, — зазначає мистецтвознавець, дружина Галина Кусько [2, 175].

Сергій Бабков активно опрацьовує кілька сюжетних ліній: від філософської тематики до пейзажних творів. У його задумах домінує баланс камерності в авторській панорамі світосприйняття. Художник залучає авторську техніку в композиціях “Бернардинський собор” (1999), “Кривчицька церква” (2000), “Ангел з чорними крилами”, “Ангел з білими крилами”, “Сон. Портрет дружини в інтер’єрі” (2001), “Львівський пейзаж” (2003), серії “Пейзажі Немирова” (2000). У творі “Бернардинський собор” (1999) у різних інтерпретаціях автор зображає сакральну споруду Львова, неначе оповиту ангельськими крилами. Контури зображення в графіці імітують крила, що надають творам позачасових характеристик.

У міфічний простір композицій вводить і чуттєвість, і символічність, чим досягає певної метафізичної взаємодії образів. В одній концептуальній площині зіставляються різні часові пласти, а з ними й різні культурні досвіди. Для цього С. Бабков повернувся до світоглядної сфери українського етнічного родоводу, пошуку певних архетипів, простежуючи складні трансформаційні процеси в системах уявлень скіфів, трипільців, через низку елементів ритуалістики, магії, прослідковуючи явища стихій [2, 177]. Художник замислюється над поняттям шаманства, провідництва, сакральності, виходячи на власні моделі цих глобальних метасистем і реалізуючи своє розуміння власними образами.

З появою історико-міфологічних і символістських циклів у станковій графіці розпочалося розгортання творчої програми

С. Бабкова, значення якої виходить далеко поза межі індивідуальної творчості автора. Міфи накладаються на історію, історичні періоди шукають відповідних ідентифікаційних факторів, митець ув’язує їх з космічним змістом, проєктуючи одночасно на минуле, сучасне та майбутнє. У цьому напрямку працює і над образом козака Мамає, інтерпретуючи історіософський вимір генія Т. Шевченка, філософський концепт Пророка.

Широке ідейно-філософське узагальнення притаманне низці графічних творів художника, що презентують культурософську тематику. Кожна з графічних серій, — “Дерева”, “Архітектура Львова”, “Сімейні портрети”, “Спогад про минуле”, — може бути символом і ключем, що розкриває та увічне красу й філософічність природи художника. Особливо “Спогад про минуле”, у якій органічно й цілісно знайдено відповідне образне та пластичне вирішення, асоціативний ряд образів створює ретроспективу вглиб віків. Домінують прості сюжети: ліплять глеки, ставлять камінь, риболовля, вичиняють золоті руна. Фігури кремезні, темні й світлоносні. Ця тематика утверджує позачасові цінності, завдяки своєрідній композиційно-просторовій побудові дозволяє відчутти єдність з духом предків, пошук архетипів. Задумуючи цей графічний цикл 2001 р., С. Бабков фіксує в блокноті: “...Все псевдо і псевдо. Робиться на сто років назад... Треба йти на дві, три тисячі років углиб, до витоків, які дадуть душевну прохолоду і жар думки. Скіфи і слов’яни” [2, 174].

Отже, графічна спадщина С. Бабкова свідчить про філософське наповнення образу. Прикметною рисою художнього методу є пошук архетипу, коріння предків, предвічних витоків.

1. Сергій Бабков. Альбом-каталог / Авт. вст. статті Р.Яців. — К.: Грамота, 2003. — 56 с. 2. Кусько Г. Любов і біль (Пам’яті Сергія Бабкова) // Вісник Львівської академії мистецтв. — Львів: ЛАМ, 2005. — Вип. 16. — С. 173-181. 3. Ничипорук О. Творець “магічного вовка” Сергій Бабков повертається до львів’ян у своїх творах. — [Електр. ресурс] Гал-Інфо 4. <http://www.mankurty.com>. 5. <http://www.uar.net>

Annotation

Zubko Lilia. Graphic heritage of Sergiy Babkova: Search philosophical form of the image. This article discusses the creation of Lviv artist and teacher Sergiy Babkova in the context of the Lviv school of fine art from the late twentieth century, a system of his artistic thinking. Analysis of graphic works by the author revealed that his work is dominated by philosophical subtext which dictates the composite solutions, technical author receptions.

Key words: graphic works, artistic process, art searches.

Аннотация

Зубко Лилия. Графическое наследие Сергея Бабкова: поиск философской формы образа. В статье рассматривается творчество львовского художника и педагога С. Бабкова в контексте львовской школы изобразительного искусства конца XX в., рассматривается система художественного мышления. Анализ графических произведений автора обнаружил, что в его работах доминирует философский подтекст, который диктует композиционные решения, технические авторские приемы.

Ключевые слова: графические произведения, художественное мышление, философский подтекст.